

Pastoraat Oude Wijken
JAARVERSLAG 2013-2014

Pastoraal werker vanuit de R.-K. Kerk: Hein Steneker 0,8 fte (+ vacature 0,3 fte)

"Gij zult de Heer uw God liefhebben met geheel uw hart, geheel uw ziel en geheel uw verstand. Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf." (Mt. 22,36-40)

"De theologische dimensie blijkt nodig om de actuele problemen van de menselijke samenleving te interpreteren en op te lossen." (paus Johannes Paulus II, Centesimus annus, 55)

...IK WAS/BEN VREEMDELING... (Mt. 25,35)

Het Pastoraat Oude Wijken (kortweg: wijkpastoraat) heeft ten doel het in praktijk brengen wat in de geest van de sociale leer van de Kerk en de constitutie *Gaudium et Spes* wordt verkondigd: Kerk als sacrament van de wereld, alsmede al hetgeen daarmee in verband staat. Zij tracht dit doel te bereiken door.

- Mensen de bevrijdende kracht van het geloof te laten ervaren en daarin richting vinden om hun leven vorm te geven.
- Het op grond van het Evangelie en vanuit de rooms-katholieke identiteit present zijn en met een opdracht van de bisschop van Rotterdam ondersteuning bieden aan mensen in achterstandswijken in hun streven naar behoud dan wel herstel van hun levensomstandigheden en zeggenschap in zaken die hun bestaan bepalen.

Om dit doel te realiseren is pastoraal werker Hein Steneker door bisschop van den Hende aangesteld voor 0,8 fte. Per 15 mei 2013 is hij gestationeerd bij het wijkpastoraat Bloemhof (Rotterdam-Zuid), waar hij samenwerkt met een protestantse collega ds. F. Wierdsma.

Van november 2013 t/m juli 2014 was Daden van Liefde het centraal thema van het bisdom Rotterdam. Dit heeft ook zijn vertaling gekregen in het werkplan 2013-2014, dat als titel had Naastenliefde in Bloemhof. Vooral in de meer expliciete religieuze activiteiten zijn de thema's liefde en naastenliefde veelvuldig aan de orde geweest. Daarnaast heeft het ook voor een belangrijk deel de zienswijze bepaald om naar de wijk en haar bewoners te kijken, niet primair als een wijk met vele problemen, maar als een wijk waar mensen met elkaar een 'beschaving van liefde' (*Compendium van de sociale leer van de Kerk*, Brussel 2004, 580-583) opbouwen en hoe ze hierbij belangrijke waarden als solidariteit, verantwoordelijkheid en vrede in hun dagelijks leven vormgeven.

Er is het afgelopen jaar een begin gemaakt met het meer expliciteren van de christelijke identiteit, van waaruit dit werk gestalte krijgt. Sommige mensen die al jaren in het welkomstcentrum komen zijn verbaasd als ik hen vertel dat dit een kerkelijk centrum is.

Het is ook niet eenvoudig om de christelijke identiteit duidelijk te maken in een wijk waar de Islam de dominante godsdienst is. Velen weten niet of nauwelijks iets van het Christendom af, laat staan het onderscheid tussen protestant en katholiek. Wel heb ik gemerkt dat op het vlak van centrale menselijke en godsdienstige waarden, zoals gerechtigheid, vrede, humaniteit en veiligheid er een goed verstaan van elkaar is, dat tot verdieping leidt.

Als ik mensen ontmoet stel ik mij altijd voor als pastoraal werker namens de R.-K. kerk. Daarnaast zijn er de advent- en vastentijdvieringen gekomen en de promotie voor de Lourdesreis. De

themabijeenkomsten zijn vanuit christelijke connotaties georganiseerd, hierbij verwijzend naar de werken van barmhartigheid. Ook het bezoek van de bisschop heeft bijgedragen aan de beleving van de christelijke, specifiek katholieke identiteit van het wijkpastoraat. Er zijn in dit kader afspraken gemaakt met mijn collega om komend seizoen duidelijker de christelijke hoogtijdagen te gaan markeren.

Het wijkpastoraat Bloemhof is al voor ruim dertig jaar van blijvende waarde voor de wijk. In het nieuwste beleidsplan voor de wijk Bloemhof (juni 2014) van de gebiedscommissie Feyenoord, wordt alleen het wijkpastoraat als positieve waarde voor de wijk benoemd. Andere bestaande organisaties en initiatieven worden niet genoemd. Veel hulp- en dienstverleningsinstanties kloppen dan ook graag bij het wijkpastoraat aan voor advies of samenwerking.

Dagelijks komen tussen de 75 en 100 mensen het welkomstcentrum de Put binnen. Een aantal van hen voor de georganiseerde activiteiten, sommigen voor specifieke hulpvragen, anderen om even koffie te komen drinken of om een praatje te maken. Je ziet mensen die er bijna dagelijks komen en anderen die maar één of twee keer aankomen en daarna niet meer. Het wijkpastoraat probeert er voor al die mensen te zijn, hen de nodige zorg en aandacht te geven, zodat mensen zich erkend en gewaardeerd voelen. Het is dan ook vaak niet van te voren te plannen hoe een werkdag eruit zal zien. We proberen te delen in het leven van de wijkbewoners en bezoekers, hen tot steun te zijn, soms een troostend woord te spreken, soms een bemoedigend woord, soms delen in de vreugde. Het komt voor dat twee, drie mensen tegelijk je aandacht vragen. Vanuit het wijkpastoraat zijn we ook regelmatig te voet of met de fiets de wijk in, om te zien wat er gebeurt en een praatje met mensen te maken.

Naast de vele korte ontmoetingen, zijn er ook de nodige activiteiten georganiseerd. Hieronder worden de belangrijkste genoemd. De activiteiten zijn geordend volgens de thema's die in de jaarplanning 2013-2014 zijn aangebracht.

- A. God en de naaste
- B. Liefde
- C. Onderwijs en zinvolle arbeid
- D. Partners en bondgenoten

Tot besluit is er een korte slotreflectie met als thema: Ik was/ben vreemdeling.

God en de naaste

“Als ontvangers van de liefde van God worden mensen geroepen om dragers van naastenliefde te zijn en ertoe aangezet om zelf werktuigen van genade te worden, om liefde te verbreiden en netten van naastenliefde te knopen.” (mgr. Van den Hende)

1. Individueel pastoraat en huisbezoeken

Dagelijks bezoeken vijf tot tien mensen het wijkpastoraat met individuele vragen om hulp en ondersteuning. Een deel van deze mensen is door mij te woord gestaan. Vaak gaat het om het begrijpen van brieven van instanties, zoals de sociale dienst, belastingdienst en verzekeringen. Doordat mensen onvoldoende de Nederlandse taal eigen zijn of onzeker zijn over het begrip van ambtelijke taal, vragen ze ondersteuning, vragen zij om voor hen te bellen of een schriftelijke reactie te sturen. Daarnaast zijn er ook velen die met serieuze problemen zitten rond uitkering en inkomen, hoge schulden, juridische problemen, gezondheidsproblemen. Dergelijke contacten zijn vaak ook aanleiding om mensen iets te laten vertellen over hun eigen leven, hun problemen, hun verdriet, hun passies.

Naast het bezoek aan het wijkcentrum, ben ik 25 keer bij mensen op huisbezoek geweest. Een deel was oud en/of ziek. In het gesprek willen ze dan meestal terugzien op hun leven, wat was goed en

minder goed. Het betreft hier doorgaans van oorsprong Nederlandse bewoners, die wel een christelijke achtergrond hebben, maar thans niet meer kerkelijk participeren. Drie van hen heb ik bezocht op verzoek van een wijkverpleegkundige.

Anderen waren bewoners met een andere culturele en/of religieuze achtergrond. Hierbij was de aanleiding voor het bezoek vaak meer praktisch, zoals: uitnodiging voor een maaltijd, een computer die niet meer werkt, een verstoorde relatie, iemand die manisch depressief is, helpen iemands administratie op orde te krijgen, een boodschap voor iemand doen.

Ook ben ik enkele keren met iemand mee geweest ter ondersteuning: naar een ziekenhuis, naar de sociale dienst, naar een advocaat, naar de belastingdienst.

Het is opmerkelijk hoe openhartig mensen met mij spreken en een inkijk geven in hun leven in een individueel gesprek. Hierbij is in hun levensverhaal vaak één of meerdere momenten of perioden van pijn en verdriet, die hun leven getekend hebben: dood van partner of kind, een verbroken relatie, werkeloosheid, ziekte, familievete, zorgen om kinderen, traumatische gebeurtenissen. Bij mensen afkomstig uit andere delen van de wereld komen daar ook nog bij heimwee, (oorlogs-) geweld, honger en armoede .

2. Zondagsvieringen

Het wijkpastoraat heeft aanvullend op het liturgisch aanbod van de kerken in de wijk, zijn eigen maandelijks viering op zondagavond. Hieraan nemen meestal zo'n 15 à 20 overwegend oudere mensen deel. Aansluitend is er een maaltijd. De opzet van de vieringen is eenvoudig: enkele teksten uit de H. Schrift, enkele liederen, een actualisatie in de vorm van uitleg en gesprek, gebeden.

In 2014 is gekozen voor een rode draad door de vieringen heen: opmerkelijke figuren uit het Johannes evangelie. Mijn collega en ik zijn afwisselend de voorganger bij deze vieringen. De vieringen worden met enkele mensen voorbereid. In de vieringen brengen we het leven van de aanwezigen in relatie met het verhaal van God met mensen.

3. Advent vieringen

In de Advent is er elke week een meditatieve viering geweest op vrijdagmiddag, onder de titel Licht. Liefde en Leven in Bloemhof. Deze vieringen zijn door mij met een kleine groep voorbereid. De vieringen waren geïnspireerd door het evangelisch dubbelgebod: God liefhebben met heel je hart, ziel en verstand en de naasten liefhebben als jezelf. Bij elke viering waren mensen uitgenodigd die in de wijk met iets bijzonders bezig waren en hierover vertelde tijdens de viering. Er waren gemiddeld 20 mensen bij deze vieringen.

Vlak voor Kerstmis was er een kerstviering, waarbij tijdens een feestelijke kerstmaaltijd een aantal teksten gelezen en kerstliederen gezongen werd. Deze viering was hoofdzakelijk door mijn collega voorbereid. Ik had hierin een beperkte rol.

4. Vriendenkring

Mensen die van oudsher in de wijk wonen, zien hun wijk veranderen en steeds meer mensen met een andere culturele en religieuze achtergrond de wijk bevolken. Om toch een vertrouwde ontmoetingsplek te hebben, biedt het wijkpastoraat hen onderdak en activiteiten aan. In contact en ontmoeting met elkaar zijn in de loop van de tijd vriendschappen ontstaan, die mensen helpen om eenzaamheid te doorbreken en zinvolheid te ervaren.

De vriendenkring is een groep van ca. veertig oudere Nederlanders (inmiddels 70+) die veelal vanaf de start bij het wijkpastoraat betrokken zijn. De meesten hebben een PKN of R.-K. achtergrond, maar slechts enkelen participeren nog binnen een parochie of gemeente. Om de twee weken komt de groep bijeen om samen te eten en elkaar te ontmoeten. Een aantal keren ben ik ook bij deze groep aanwezig geweest. De groep is gezien de gemiddelde leeftijd erg kwetsbaar aan het worden. In de zomervakantie worden er uitstapjes voor deze groep georganiseerd. Deze zomer zijn er vijf

uitstapjes geweest. Met de uitstapjes gaan zo'n 15 ouderen mee. Een aantal mensen van de vriendenkring behoren tot de vaste bezoekers van de diverse vieringen.

5. Maal & Verhaal

De wijken van Rotterdam Oud-Zuid worden bewoond door mensen met zo'n 140 verschillende culturele achtergronden. De neiging is dat iedereen vooral zijn heil zoekt bij mensen en groeperingen met een gelijke culturele achtergrond. Het wijkpastoraat wil echter dat mensen daarnaast ook intercultureel op elkaar betrokken zijn en dat er over de religieuze en culturele verschillen heen, contact met elkaar is.

Samen eten kan een middel zijn om dat te bevorderen. Hiervoor is de formule Maal & Verhaal bedacht. Elke keer wordt er een maaltijd uit een andere cultuur gemaakt en tijdens de maaltijd wordt er iets verteld over de cultuur waar de maaltijd vandaan komt.

Tot nu toe is er één zo'n maaltijd geweest met ca. veertig deelnemers. Een belangrijke voorwaarde is dat er subsidie is voor deze activiteit, omdat mensen alleen deelnemen als de kosten voor hen laag zijn. Hierom is er een subsidie aangevraagd voor het vervolg bij het fonds *Laetare*. Deze is vooralsnog aangehouden door dit fonds, tot eind oktober. Het is in ieder geval de bedoeling om komend werkjaar meerdere maaltijden te organiseren.

Liefde

"De liefde als moreel kompas van rechtvaardigheid en barmhartigheid, ten gaste van een samenleving die recht doet aan de mens en aan diens waardigheid en roeping." (mgr. Van den Hende)

6. Lourdesreis

Vanuit de diverse locaties van het oude wijkenpastoraat gingen vijf deelnemers mee met de Rotterdamse Lourdesreis van 27 september t/m 4 oktober 2013.

Bedevoarten kunnen een belangrijke rol hebben in het leven en voor het geloof van mensen. In een kleine week ben je intens bezig met jezelf in relatie tot God en Maria en met je mede bedevaartgangers. De organisatie had door middel van fondswerving er dan ook alles aan gedaan dat ook mensen zonder voldoende financiële middelen mee konden gaan.

Eind september 2013 was de reis naar Lourdes voor Groot Rotterdam, met ca. 250 pelgrims. Aan mij was gevraagd om vanuit het wijkpastoraat mee te gaan en dan vooral de pastorale zorg te hebben voor degenen die gerekend zouden kunnen worden tot mijn doelgroep. Uiteindelijk kreeg ik vijf mensen onder mijn hoede. Twee hiervan vroegen door psychische problemen bijna permanente aandacht en zorg.

Voorafgaand had ik al kennis gemaakt met degenen die onder mijn zorg vielen. Ook was ik bij alle voorbereidende bijeenkomsten van de bedevaartstaf aanwezig. De bedevaart begon met de pelgrimszegen van de bisschop in de kathedraal. Ik had gekozen om met de bus naar Lourdes te reizen, hierdoor kreeg ik er nog een extra taak bij. Samen met pastoraal werkster Rita Schoolenberg droeg ik zorg voor het bus- en hotelpastoraat. Dat betekende de nodige gebedsmomenten en pastorale gesprekken. Daarnaast had ik als pastoraal werker nog een bescheiden rol in de verschillende vieringen in Lourdes. Tevens was ik voorganger bij het lopen van de grote Kruiswegstatie.

Vooraf één van de vijf mensen die onder mijn zorg vielen, belt mij nog steeds regelmatig op. Ik ben zijn 'vriend' voor hem. Ik heb hem enkele malen bezocht.

7. Antilliaanse groep

Hoe zorgen mensen zelf dat hun leven en dat van hun kinderen leefbaar blijft, in een onveilige omgeving? Hoe bouw je een 'beschaving van liefde' op?

In oktober kwam ik in contact met twee Antilliaanse gezinnen. Zij wilde graag activiteiten opzetten voor hun kinderen en kinderen uit hun buurt. Hun voornaamste drijfveer was om hun kinderen te beschermen tegen criminele invloeden in hun buurt. Door het opzetten van zinvolle activiteiten voor kinderen met hun ouders hopen zij een tegenwicht te bieden aan de verlokkingen van de straat.

Ze hebben met steun van het Wijkpastoraat geprobeerd een aantal activiteiten op te zetten. Dit is gebeurd met wisselend succes.

Vlak voor Kerstmis bezochten ca. dertig kinderen met enkele ouders de kerststal in de H. Kruisvindingkerk. Hierna gingen ze naar het centrum van het wijkpastoraat om daar kerstversieringen en kerststukjes te maken. Voor tieners m.n. jongens werd een maandelijkse klusactiviteit bedacht. Twee vaders gingen de jongens leren om kleine klusjes in en rond het huis zelf te doen, zoals fietsreparaties. De eerst keer waren er 12 jongens, de tweede keer nog drie en de derde keer geen jongeren meer. Er is besloten om hiermee te stoppen.

Voor moeders en meisjes zijn er drie keer dans- en spelletjesmiddagen georganiseerd. Hiervoor waren er telkens ca. 10 meisjes en enkele ouders aanwezig. Doordat de organiserende ouders druk bezig waren met een gedwongen verhuizing (hun huizen worden gesloopt), is de activiteit tijdelijk stopgezet. Eén van de moeders heeft een toneelstuk geschreven over de sociale problematiek in de wijk. Ze is nu op zoek naar acteurs, met als doel om in het najaar het toneelstuk te laten opvoeren. Ik heb regelmatig met haar contact om te zien wat de voortgang is.

8. Vieringen in de Vastentijd

In de Vastentijd 2014 zijn er meditatieve gebedsvieringen gehouden, waarin de zeven werken van barmhartigheid zijn uitgewerkt. Hiervoor is eenzelfde formule als bij de Adventvieringen gebruikt. De actualisatie wordt gerelateerd aan voorbeelden uit de wijk Bloemhof e.o. De vieringen zijn door een kleine groep (4 personen) voorbereid. Hierbij was het thema: Tot leven komen in Bloemhof. Gemiddeld waren er 15 mensen bij deze vieringen aanwezig.

9. Themabijeenkomsten

Het is belangrijk dat rond problematieken die we tegenkomen in de wijk we nadenken als kerkelijke organisaties en diaconieën hoe we met die problemen omgaan en hierover kennis en ervaring delen. Zeker in een tijd dat kerken, PCI-en en diaconieën niet meer over grote financiële middelen beschikken.

Mijn collega en ik hebben een paar keer per jaar een gesprek met de maatschappelijk werkster van de diaconie van de nabijgelegen Maranathakerk (PKN). We bespreken dan hetgeen we tegenkomen in de wijk aan problematieken. Twee keer hebben we hetgeen we tegen kwamen vertaald in het organiseren van een themabijeenkomst voor vertegenwoordigers van kerkelijke en andere hulpverlenende organisaties in Rotterdam. In september was er een bijeenkomst 'Ik had honger' over armoede (ca. 35 deelnemers) en in februari was er een bijeenkomst 'Ik was vreemdeling' over hulpverlening aan ongedocumenteerden (illegalen) (ca. 90 deelnemers). Ook voor het komende seizoen is er in het najaar een bijeenkomst gepland over hulp bij financiële schulden.

Onderwijs en zinvolle arbeid

"Onderwijs gericht op de vorming van de hele menselijke persoon en waardevolle arbeid gericht op levensonderhoud, zelfontplooiing en maatschappelijke participatie. Dit alles in relatie met zichzelf, de ander, de wereld en met God." (mgr. Van den Hende)

10. Ondersteuning zelfhulporganisaties

De Rotterdamse wijken van Oud-Zuid zijn van oudsher de wijken waar migranten hun plek vinden in de regio Rotterdam. Waren het aan het begin van de twintigste eeuw mensen uit Zeeland, Brabant en Limburg, thans zijn het vooral mensen uit Afrika en Oost-Europa. Zorg voor de vreemdeling en gastvrijheid zijn vanuit christelijk perspectief belangrijke waarden om gestalte te geven. Het wijkpastoraat geeft hierom onderdak aan verschillende organisaties die mensen uit andere landen wegwijs willen maken in de Nederlandse samenleving. Het welkomstcentrum biedt onderdak aan verschillende zelfhulporganisaties: van Marokkanen, Somaliërs, Bulgaren (2x). Vooral met de Somaliërs en de Bulgaren is er momenteel veel contact en wordt vanuit het wijkpastoraat ondersteuning gegeven bij de opzet en organisatie van stichting/vereniging.

De Marokkaanse stichting is er al langer en heeft zijn eigen activiteiten. Bij één activiteit is het wijkpastoraat wel intensief betrokken geweest, de zogenaamde wijkbezoeken. Hierbij werden verschillende wijkorganisaties uitgenodigd om bij elkaar op bezoek te gaan en van elkaar te horen wat zij doen. Er zijn vier wijkbezoeken geweest, telkens met zo'n 20 à 30 deelnemers. Het wijkpastoraat was zelf één van de bezochte organisaties en daarnaast bezochten we de Marokkaanse buurtvaders, de Rotterdamse munt (een kruidentuin gerund door vrijwilligers) en het wijkwaardenhuis (een kunstenaarsproject, waarin allerlei activiteiten en kunstuitingen vanuit de wijk een plek kunnen krijgen).

11. Leren is leuk, en werken ook

Om volwaardig mens te kunnen zijn, is werk en zelf een inkomen verdienen erg belangrijk. Veel mensen in de wijken van Oud-Zuid hebben soms al een generatie geen toegang tot de arbeidsmarkt en zijn gewend om van een bijstandsuitkering te leven. Het huidige beleid van de landelijke en gemeentelijke overheid is er op gericht om zoveel mogelijk mensen uit een uitkering te krijgen of minimaal maatschappelijk actief te laten zijn als vrijwilliger.

In het kader van het beleid van de overheid tot bevordering van maatschappelijke participatie heeft mijn collega een intensief project opgezet: Leren is leuk en werken ook! Elke week komen voor 20 uur zo'n vijftig vrouwen en tien mannen in het welkomstcentrum, voor een programma waarin ze kennis en vaardigheden leren om beter in staat te zijn om een baan te vinden. Enkele keren heb ik ook als docent binnen dit programma gefunctioneerd, o.a. een bijeenkomst over waarden en normen, een bijeenkomst om verantwoord met geld om te gaan en één keer over politieke keuzes.

12. Buurthuis Irene/vrijwilligersmarkt

Een mens leeft niet alleen voor zijn werk. Om voluit mens te kunnen zijn, heeft hij ook vrije tijd, gezelligheid en ontmoeting van andere mensen nodig. Buurthuizen hebben van ouds in deze wijken een belangrijke rol gespeeld als ontmoetingsplekken.

De gemeente Rotterdam sluit echter steeds meer buurthuizen. Enkele worden in zelfbeheer van omwonende gegeven, met een minimale professionele ondersteuning. Buurthuis Irene is ook in zelfbeheer gegeven. In oktober had ik contact met de opbouwwerkster over mogelijke activiteiten die ik vanuit het wijkpastoraat zou ondernemen vanuit dit buurthuis. Vooral contact met eenzamen en ouderen zou ik vanuit dit buurthuis ondernemen. Kort daarop wordt echter de opbouwwerkster weggehaald en krijgt een andere organisatie en beheerster het beheer over het buurthuis, met een ander beleid. Pas in mei was er weer contact met de nieuwe beheerster, maar het blijkt dat toen veel initiatieven verdwenen waren en het buurthuis goeddeels leeg staat.

Wel hebben we nog tijdens een vrijwilligersmarkt die door de sociale dienst georganiseerd was, het project Leren is Leuk kunnen presenteren.

13. Diocesane bezoeken in kader van het Jaar van Daden van Liefde.

Het jaarthema vanuit het bisdom Rotterdam was Daden van Liefde. Mede in het kader van dit thema werden er vanuit het bisdom twee bezoeken gebracht aan het wijkpastoraat, als plek waar daden van liefde concreet gestalte krijgen.

a. werkbezoek bisschop

De Rotterdamse bisschop J. van den Hende bezocht op woensdagmiddag 19 februari 2014 het wijkpastoraat. Hij sprak o.a. met bestuursleden van de Somalisch-Ethiopische vereniging en met de oprichter van het Bulgarenspreekuur. Hij onderstreepte het belang van het leren van de Nederlandse taal en cultuur voor nieuwkomers. Ook keek hij even in de keuken, waar de kookploeg bezig was met de maaltijd van die avond voor de Vriendenkring.

De bisschop sprak met de beide beroepskrachten van het wijkpastoraat over de problemen die verschillende groepen bewoners in de wijk ervaren en hoe het wijkpastoraat probeert groepen met elkaar te verbinden en te ondersteunen. Ook werd er gesignaleerd dat wanneer mensen vanuit gelovig perspectief met elkaar praten, dat het mensen bij elkaar kan brengen en een tegenwicht kan bieden aan radicalisering.

In diverse media is er verslag gedaan van dit werkbezoek: website van het bisdom, Tussenbeide, Magazine Daden van Liefde, Nieuwsbrief van het Wijkpastoraat.

b. bezoek DCI- projectentocht

Jaarlijks organiseert de Diocesane Caritas Instelling van het bisdom Rotterdam een projectentocht langs verschillende diaconale projecten die het financieel ondersteunt. Op 24 april 2014 werd naast de Pauluskerk (asielzoekers) en Casa Tiberias (vrouwenhuis) ook een tussenstop gemaakt bij het wijkpastoraat vanuit de Put. In 1½ uur vertelde ik welke betekenis de Put heeft voor de wijk. Tevens vertelde Marian Schouten wat er vanuit de diaconale groep van de Drie-Eenheidparochie gebeurt naar de wijk toe. Er waren ca. 35 deelnemers.

Ook van deze tocht is op diverse wijze melding gemaakt in de media.

14. Wijkactiviteiten

Naast eigen werkzaamheden ben ik ook geregeld bij activiteiten die door andere organisaties georganiseerd worden, zoals een jongerenbijeenkomst over racisme, informatiebijeenkomst van de gebiedscommissie (voormalige deelgemeente), activiteiten van het wijkwaardenhuis, een wijkdebat georganiseerd door studenten van In Holland, een muziekfestival voor rappers die een positieve boodschap willen brengen, een wijkspel, een bijeenkomst over vrijwilligerswerk.

Daarnaast is er contact geweest en zijn er relaties opgebouwd met verschillende wijkinstellingen voor welzijn, wonen, veiligheid, taal en gezondheid, zoals Dock, Radar, Vestia, Tos, wijkagenten, de wijkmarinier, gezondheidscentrum, GGD, wijkverpleging, etc.

Partners en bondgenoten

Dit werk is enkel te doen, als je ook mensen en instanties hebt en kent waar je iets van de eigen motivatie en spiritualiteit mee deelt en waar je mogelijk gezamenlijk mee optrekt. Deze relaties moeten worden gezocht en opgebouwd. Er is al een eerste kennismaking geweest. Dit werkjaar zijn deze relaties opgebouwd, het komende jaar zullen ze nog verder ontwikkeld en verdiept worden.

a. contact met kerken

Oecumenisch overleg

Een paar keer per jaar is er overleg met één van de R.-K. pastorale beroepskrachten van de parochiefederatie Maria Magdalena en twee PKN-dominees om elkaar te informeren over elkaars werk. Waar gewenst wordt er samengewerkt.

Diaconale groep/diaconaal overleg

Verder ben ik aanwezig bij vergaderingen van de diaconale groep van de H. Drie-Eenheidparochie en het diaconaal overleg van de federatie Maria Magdalena.

b. Studie, Stedelijk en landelijk overleg**POW-pastorale beroepskrachten.**

Ongeveer eens per 1½ maand komen de POW-werkers van de verschillende locaties in Rotterdam samen om elkaar te informeren over de ontwikkelingen op elke locatie en intervisie te geven aan de hand van een casus.

DAK

DAK is een landelijk netwerk voor Urban Mission. Ze geven regelmatig een nieuwsbrief uit. Daarnaast organiseren ze regionale en landelijke bijeenkomsten. Ik heb één keer aan een landelijke bijeenkomst deelgenomen. Deze was in Amsterdam.

Studiedag Laurensfonds

Het Laurensfonds organiseerde een studiedag over sociaal isolement en eenzaamheid in Rotterdam. Daar heb ik aan deelgenomen.

c. Samenwerking in team, teamoverleg

Wekelijks is er een coördinerend overleg met mijn PKN-collega ds Fokje Wierdsma. We bespreken de lopende zaken en maken afspraken wie wat doet en stemmen dat op elkaar af.

d. Stagiaires

Vanuit diverse MBO en HBO-opleidingen voor hulp- en dienstverlening komen vragen bij het wijkpastoraat om stageplaatsen. Zelf heb ik afgelopen jaar twee van deze stagiaires mogen begeleiden. De stagiaires worden vooral ingezet voor de hulpverlening aan bezoekers en zijn betrokken bij het organiseren van de diverse activiteiten. De stagiaires spreken allen naast Nederlands ook een taal (Turks, Marokkaans, Arabisch, Spaans, etc.) die aansluit bij de afkomst van de wijkbewoners. Hierdoor vervullen ze soms ook de rol van tolk.

e. Nieuwsbrief

Sinds januari 2014 wordt er aan de bezoekers, omwonenden en wijkorganisaties een digitale nieuwsbrief verzonden. Hierin aandacht voor de verschillende activiteiten van het wijkpastoraat en verslagen van opvallende gebeurtenissen. De brief wordt samengesteld door de beide pastorale beroepskrachten en een vrijwilligster zorgt voor de lay-out en verzending.

f. Decentralisatie POW, nieuwe stichting

In oktober kwam het bericht dat de centrale organisatie van het POW zou worden opgeheven. De belangrijkste reden was, dat de stichting beheer die een aantal projectmedewerkers in dienst had voor de diverse locaties van het POW, niet langer garant kon staan voor hun salaris. Het gevolg voor het wijkpastoraat Bloemhof is dat er een nieuwe rechtspersoon nodig is, om aan fondswerving te doen, zeker vanuit de PKN-zijde. Bij het schrijven van dit jaarverslag is de beoogde stichting POW-Rotterdam Zuid nog niet opgericht.

En verder...

Kijkend naar de beoogde activiteiten van het werkplan 2013-2014, dan zijn er drie plannen met name door tijdgebrek (nog) niet doorgegaan.

- a. Een bijeenkomst voor R.-K. beroepskrachten in Rotterdam e.o. om vanuit de sociale Leer van de Kerk naar het POW te kijken.

- b. Contact met de R.-K.-basisschool.
- c. Het oecumenisch leerhuis over de sociale leer van de Kerk.

Slotreflectie: *ik was/ben vreemdeling*

De wijken van Rotterdam-Oud Zuid zijn 'wijken van aankomst'. Wijken waar mensen afkomstig vanuit de hele wereld hun eerste kennismaking hebben met de Rotterdamse, Nederlandse samenleving. Sommigen blijven er de rest van hun leven, maar velen trekken na verloop van tijd verder.

De Nederlandse samenleving is het afgelopen decennium steeds minder gastvrij geworden en een bestaan in Nederland opbouwen is voor de meeste nieuwkomers erg moeilijk en wordt gekenmerkt door armoede en uitsluiting.

Ook het wel of niet hebben van werk wordt steeds verder geïndividualiseerd. Mensen worden zelf verantwoordelijk gehouden om werk en inkomen te hebben, terwijl veel werkgelegenheid afhankelijk is van macro-economische ontwikkelingen.

In de wijk van vreemdelingen, nieuwkomers en vele werklozen is het wijkpastoraat ook een vreemde eend in de bijt. Het wordt geïnspireerd vanuit het christelijk geloof, dat bij vele wijkbewoners onbekend is. We hebben verhalen, tradities, symbolen en rituelen, die vaak niet (meer) verstaan worden.

De methodiek van (beginnende) pastorale beroepskrachten in het wijkpastoraat wordt getypeerd door het begrip exposure d.w.z. je blootstellen aan culturen en samenlevingen die (deels) vreemd voor je zijn en daar voor jezelf (vanuit je eigen levensloop en geloof) een weg in vinden. Dat vraagt een specifieke pastorale spiritualiteit: kun je je als vreemdeling laten ontvangen, binnen een samenleving die gedomineerd wordt door vreemdelingen?

Mijn ervaring na één jaar is dat de gastvrijheid die ik tegenkom en mag ontvangen vanuit de wijk en haar bewoners, in schril contrast staat met de ongastvrijheid die de meesten van hen ervaren vanuit de Nederlandse samenleving.

Er staat in de titel was/ben. Dit is steeds de spanningsverhouding waarbinnen het wijkpastoraat het uit moet zien te houden. Soms ben je deel van de wijk en één met de wijkbewoners, maar vaak ben je ook die buitenstaander, die vreemdeling. Een belangrijke verbindende factor is dat het pastorale werk gekenmerkt wordt door betrouwbaarheid en liefde.

Vanuit mijn ervaringen in het afgelopen werkjaar zou ik de missie van het wijkpastoraat willen omschrijven als: vanuit vreemdelingschap werken aan verbinding en gemeenschap tussen God en mensen en mensen onderling.

Hein Steneker
september 2014